

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΗΠΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Αρετή Δήμητρα Δούκα
Αριθμός Μητρώου: 1022015

Επιβλέπων καθηγητής: Ιωσήφ Φραγκούλης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ενδιαφέροντα Σημεία

- Έλλειψη των ήπιων δεξιοτήτων στους εργαζομένους στη σύγχρονη αγορά εργασίας.
- Αν και οι υποψήφιοι έχουν υψηλό ακαδημαϊκό επίπεδο, υπολείπονται σε δεξιότητες όπως η επικοινωνία, η συνεργασία.
- Η τριτοβάθμια εκπαίδευση καλείται να προετοιμάσει τους μελλοντικούς εργαζόμενους για μία οικονομία βασισμένη στη γνώση και τις δεξιότητες.

ΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πρώτο κεφάλαιο :«Θεωρητικό υπόβαθρο»

Δεύτερο κεφάλαιο :«Σκληρές και ήπιες δεξιότητες».

Τρίτο κεφάλαιο:«Οι ήπιες δεξιότητες»

Τέταρτο κεφάλαιο:«Η σημασία των ήπιων δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας»

Πέμπτο κεφάλαιο:«Μεθοδολογία της έρευνας»

Έκτο κεφάλαιο :«Παρουσίαση Συνεντεύξεων»

Έβδομο κεφάλαιο: «Συμπεράσματα της έρευνας

Όγδοο κεφάλαιο :«Σχολιασμός Συμπερασμάτων και Προτάσεις»

Γνώση – ικανότητα- δεξιότητα

1. Γνώση :είναι το αποτέλεσμα της αφομοίωσης της πληροφορίας μέσω της μάθησης. Πρόκειται για ένα σύνολο γεγονότων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που συνδέονται μέσα σε ένα πεδίο εργασίας και μελέτης.
2. Ικανότητα:Η ικανότητα βασίζεται σε ένα συνδυασμό γνώσεων , δεξιοτήτων και συμπεριφορών (προσωπικών, κοινωνικών στο περιβάλλον εργασίας). Η αποτελεσματικότητα της συνδυασμένης εφαρμογής αυτών στην πράξη καθορίζει και το επίπεδο της ικανότητας.
3. Δεξιότητα:Σύμφωνα με το CEDEFOP (2010), δεξιότητα είναι η ικανότητα να εκτελεί εργασίες και να λύνει προβλήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΣΚΛΗΡΕΣ ΚΑΙ ΗΠΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

ΣΚΛΗΡΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Πρόκειται για δεξιότητες είναι που μπορούν να διδαχθούν, να οριστούν και να μετρηθούν. Μπορούν συνήθως να αναπτυχθούν μέσα από τη μελέτη και την κατάρτιση. Οι σκληρές δεξιότητες μπορεί να διδαχθούν στο σχολείο, σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είτε μέσα από τα βιβλία. Για αυτές τις δεξιότητες ορίζονται τα επίπεδα ικανότητας και μια άμεση διαδρομή για την υπεροχή.

ΗΠΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Αποτελούν σύμπλεγμα των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας του ατόμου, της κοινωνικότητάς του, της νοοτροπίας και των προσωπικών του συνηθειών.

Οι ήπιες δεξιότητες συμπληρώνουν τις σκληρές δεξιότητες και πλέον είναι απαραίτητες για την πρόσληψη σε μία θέση εργασίας.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΗΠΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΛΗΡΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

1. Οι ήπιες δεξιότητες αναφέρονται περισσότερο στην προσωπικότητα του ατόμου και είναι προσανατολισμένες στις διαπροσωπικές δεξιότητες.
2. Οι σκληρές δεξιότητες διδάσκονται είτε από ιδρύματα είτε μέσα από ιδιωτική πρωτοβουλία μέσω εκπαιδευτικών - διδακτικών εγχειριδίων. Αντίθετα, οι ήπιες δεξιότητες μαθαίνονται στην πράξη, με δοκιμή και σφάλμα.
3. Οι σκληρές δεξιότητες περιλαμβάνουν κανόνες που παραμένουν οι ίδιοι, ανεξάρτητα από την επιχείρηση ή τις περιστάσεις ή τα άτομα που εμπλέκονται σε κάποια δεδομένη στιγμή. Αντίθετα, οι ήπιες δεξιότητες περιλαμβάνουν κανόνες που αλλάζουν, ανάλογα με την κουλτούρα της εταιρείας και τις προσδοκίες των συναδέλφων

Οι πιο σημαντικές ήπιες δεξιότητες

Για το 2020		Για το 2015	
1.	επίλυση πολύπλοκων προβλημάτων	1.	επίλυση πολύπλοκων προβλημάτων
2.	Κριτική σκέψη	2.	Συντονισμός με άλλους
3.	Δημιουργικότητα	3.	Διαχείριση ανθρώπων
4.	Διαχείριση ανθρώπων	4.	Κριτική σκέψη
5.	Συντονισμός με άλλους	5.	Διαπραγμάτευση
6.	Συναισθηματική νοημοσύνη	6.	Έλεγχος ποιότητας
7.	Κρίση και λήψη αποφάσεων	7.	Προσανατολισμός υπηρεσίας
8.	Προσανατολισμός υπηρεσίας	8.	Κρίση και λήψη αποφάσεων
9.	Διαπραγμάτευση	9.	Ενεργή ακρόαση
10.	Γνωστική Ευελιξία	10.	Δημιουργικότητα

Η σημασία των ήπιων δεξιοτήτων στη σύγχρονη αγορά εργασίας

- Η επιτυχημένη εισαγωγή των ήπιων δεξιοτήτων στην επαγγελματική εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει τους φοιτητές να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στο εργατικό δυναμικό
- Υπάρχει ένα «κενό» ανάμεσα στις ικανότητες και δεξιότητες των αποφοίτων και των δεδομένων και απαιτήσεων της αγοράς εργασίας
- Οι ήπιες δεξιότητες αποδεικνύονται ιδιαίτερα σημαντικές κατά τη διάρκεια των σπουδών και συμπληρώνουν τις «σκληρές δεξιότητες», προετοιμάζοντας τον φοιτητή για την αγορά εργασίας.
- Σχολεία Δ/βάθμιας εκπαίδευσης στην Αμερική σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα δεν αξιολογούν μονάχα τις γνώσεις αλλά και κάποιες ήπιες δεξιότητες
- Υπάρχει θετική σύνδεση μεταξύ της καλλιέργειας συγκεκριμένων ήπιων δεξιοτήτων και των αποτελεσμάτων σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο
- Οι ήπιες δεξιότητες είναι τόσο σημαντικές για τους εργοδότες που τις χαρακτηρίζουν ως «το νούμερο ένα κριτήριο διαφοροποίησης» για τους αιτούντες μία θέση σε όλους του τύπους απασχόλησης.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθεί κατά πόσον οι εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι εξοικειωμένοι με τις ήπιες δεξιότητες και αν και κατά πόσον τις καλλιεργούν μέσω της διδασκαλίας.

Ειδικότεροι τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσα εργασίας είναι τα παρακάτω

- εάν οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν το περιεχόμενο του όρου ήπιες δεξιότητες.
- ποιες ήπιες δεξιότητες γνωρίζουν και θεωρούν σημαντικές για το μαθητή
- με ποιες τεχνικές και μέσα οι φιλόλογοι καλλιεργούν ήπιες δεξιότητες στους μαθητές τους στο πλαίσιο της διδασκαλίας των μαθημάτων της ειδικότητάς τους.

Μέθοδος

- Η μέθοδος που επιλέχτηκε να εφαρμοστεί στην παρούσα διπλωματική εργασία είναι η ποιοτική.
- Είναι κατανοητό ότι η πλήρης απεικόνιση των απόψεων των συμμετεχόντων δύσκολα επιτυγχάνεται, καθώς η ποιοτική έρευνα αναφέρεται σε μικρό δείγμα συμμετεχόντων.
- Η μεροληψία από εμένα και των συμμετεχόντων, επιπλέον, μπορεί να επιδράσει αρνητικά στην εγκυρότητα και την αξιοπιστία της έρευνας (Creswell W. J., 2009).
- Η ουδέτερη στάση μου ως προς τις απόψεις των εκπαιδευτικών είναι σημαντικός στόχος της έρευνας.

Δείγμα

- Η επιλογή των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν είναι τυχαία, καθώς πολλές από τις ήπιες δεξιότητες μπορούν να προσεγγιστούν και να καλλιεργηθούν αποτελεσματικότερα κατά την προεφηβική και εφηβική ηλικία.
- Ειδικότερα, συμμετείχαν στην έρευνα επτά (7) άτομα (5 Γυναίκες, 2 Άνδρες) και βρίσκονται στην ηλικιακή κατηγορία 25 – 50 ετών.

ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ημιδομημένη συνέντευξη.
- Η ημιδομημένη συνέντευξη είναι το κατάλληλο εργαλείο που μπορεί να συμβάλει στην ανίχνευση των απόψεων, στάσεων και μεθόδων.
- Θεωρείται κατάλληλο καθώς δίνει τη δυνατότητα συλλογής απόψεων και ερμηνειών και καταγραφής συναισθημάτων.
- Μέσω της επιλογής της μη τυποποιημένης συνέντευξης επιτρέπεται η μεγαλύτερη εμβάθυνση και η επιλογή διευκρινιστικών ερωτήσεων, καθώς πρόκειται για ένα πιο ευέλικτο εργαλείο

Οδηγός Συνέντευξης Εκπαιδευτικών

- Γνωρίζετε τον όρο «ήπιες δεξιότητες ή “soft skills”;
- Μπορείτε να τον αναλύσετε ή να απαριθμήσετε κάποιες από αυτές;
- Γνωρίζετε πως τα τελευταία χρόνια διεξάγεται πολύ μεγάλη συζήτηση σχετικά με το ρόλο των ήπιων δεξιοτήτων και την βαρύτητά τους στη σύγχρονη αγορά εργασίας. Εσείς καλλιεργείτε μέσα από τα μαθήματα που διδάσκετε κάποιες από τις ήπιες δεξιότητες που αναφέρατε;
- Μπορείτε να αναφερθείτε συγκεκριμένα στο μάθημα, την δραστηριότητα ή τη μέθοδο που εφαρμόσατε και τις ήπιες δεξιότητες που επιδιώκατε να καλλιεργήσετε;
- Οι οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας και τα αναλυτικά προγράμματα σας βοηθούν προς την κατεύθυνση αυτή;
- Τι θα προτείνατε να αλλάξει ώστε να ενθαρρυνθεί ακόμη περισσότερο η καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση;

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η συνέντευξη δομήθηκε βάσει των παρακάτω αξόνων :

- Εάν γνωρίζουν το περιεχόμενο του όρου ήπιες δεξιότητες και ποιες ήπιες δεξιότητες γνωρίζουν .
- Σε ποιο γνωστικό αντικείμενο, ποια τάξης και βαθμίδας και με ποιες δραστηριότητες καλλιεργούν κάποια ήπια δεξιότητα.
- Εάν Οι οδηγίες και τα αναλυτικά προγράμματα είναι βοηθητικά σε σχέση με την καλλιέργεια την ήπιων δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια του μαθήματος και ποιες προτάσεις έχουν σε σχέση με την αξιοποίηση και την καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Επομένως με βάση τους παραπάνω άξονες θα πραγματοποιηθεί ο σχολιασμός των απαντήσεων των ερωτηθέντων.

Το περιεχόμενο του όρου «ήπιες δεξιότητες»

- Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι και ήταν εξοικειωμένοι με τον όρο.
- Οι περισσότεροι τις χαρακτήρισαν ως «δεξιότητες ζωής» που δεν είναι σημαντικές μόνο για την εργασία του ατόμου αλλά για ολόκληρη τη ζωή του.
- Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, κατά ομοφωνία, υποστήριξαν τη σημασία των ήπιων δεξιοτήτων και την ανάγκη καλλιέργειάς τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Παρόλα αυτά, υπήρχε μία δυσκολία στην απαρίθμηση κάποιων ήπιων δεξιοτήτων που γνωρίζουν.
- Επιπλέον παρατηρήθηκε πως αρκετές φορές προέβαιναν σε περιγραφή μίας δεξιότητας χωρίς να μπορούν εύκολα να την αποδώσουν με μία λέξη ή φράση.
- Σε αρκετές περιπτώσεις, η ορολογία που χρησιμοποιούσαν για την ίδια ήπια δεξιότητα διέφερε.

Γνωστικό αντικείμενο και καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων

- Μαθήματα που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν κάποιες δράσεις για την καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων είναι κυρίως μαθήματα που διδάσκονται στην Γ Γυμνασίου και Α, Β τάξη του Λυκείου.
- Οι ήπιες δεξιότητες που εντόπισαν οι διδάσκοντες πως καλλιεργούν μέσα από δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των μαθημάτων τους είναι:
  1. Η προφορική παρουσίαση
  2. Η επικοινωνία σε προφορικό και γραπτό λόγο
  3. Η διαχείριση χρόνου
  4. Η συνεργασία
  5. Η κριτική σκέψη
  6. Η δημιουργικότητα
  7. Η λήψη αποφάσεων
  8. Η ενσυναίσθηση
- Πρέπει να επισημανθεί, πως όλοι οι εκπαιδευτικοί τόνισαν πως η καλλιέργεια των παραπάνω ήπιων δεξιοτήτων γίνονται σε δεύτερο επίπεδο.

Αναλυτικά προγράμματα και οδηγίες του υπουργείου Παιδείας

- Το Υπουργείο αναγνωρίζει τη σημασία και την ανάγκη των ήπιων δεξιοτήτων και προσπαθεί να συμπεριλάβει δράσεις και προτάσεις αλλά παραμένουν ανεδαφικές και μη υλοποιήσιμες.
- Θα πρέπει να υπάρχει πιο αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου, των εκπαιδευτικών αλλά και των μαθητών για τη διοργάνωση δραστηριοτήτων που να σχετίζονται με την καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων, αλλά οι οδηγίες και αλλαγές που προτείνει το Υπουργείο είναι προς αυτή την κατεύθυνση.
- Το απαιτητικό ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν επιτρέπει να διεξάγονται συχνά τέτοιου είδους δραστηριότητες.
- Τεράστιο ρόλο διαδραματίζει η διάθεση και η πρωτοβουλία του διδάσκοντα.
- Η αναδιάρθρωση της ύλης και χρονική πρόβλεψη για τέτοιες δραστηριότητες προτάθηκαν ως λύσεις προς τη κατεύθυνση της καλλιέργειας των ήπιων δεξιοτήτων και δόθηκε έμφαση στην πρωτοβουλία του διδάσκοντα για τέτοιες παράλληλες δράσεις.
- Χρειάζεται αναδιάρθρωση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος ως προς την γενική κατεύθυνση και τους στόχους του.

Συμπεράσματα

- Δεν υπάρχει επιμόρφωση και εις βάθος γνώση των εκπαιδευτικών στις ήπιες δεξιότητες και στους τρόπους καλλιέργειάς τους.
- Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, λόγω του όγκου της ύλης και του εξετασιοκεντρικού στόχου του, δεν επενδύει στην καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων, αν και αναγνωρίζεται η ανάγκη τους.
- Η καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων εναπόκειται στην πρωτοβουλία και διάθεση του διδάσκοντα, κατά κύριο λόγο, έτσι όπως είναι διαμορφωμένο το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.
- Περισσότερο ενδείκνυνται τα φιλολογικά μαθήματα του Λυκείου για τέτοιες δράσεις.

Προτάσεις

- Οι ήπιες δεξιότητες πρέπει να αποτελέσουν πυλώνα της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, έτσι ώστε οι αυριανοί εργαζόμενοι να μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
- Είναι επιτακτική η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην έννοια, το περιεχόμενο, τη σημασία και τις διδακτικές μεθόδους καλλιέργειας των ήπιων δεξιοτήτων.
- Χρειάζεται αναδιάρθρωση της ύλης προκειμένου να υπάρχει ο χρόνος και δυνατότητα για διεξαγωγή δραστηριοτήτων σε σχέση με την καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων.
- Θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για μικρότερο αριθμό μαθητών ανά τάξη, ώστε να είναι πιο αποτελεσματική η δραστηριότητα που οργανώνεται από τον εκπαιδευτικό.
- Χρειάζεται αναπροσαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων των γνωστικών αντικείμενων του κλάδου των φιλολογικών μαθημάτων ώστε οι ήπιες δεξιότητες να αποτελούν βασικό διδακτικό στόχο και όχι παράλληλη και προαιρετική δράση.

Σχέδια μαθήματος

Προτάθηκαν δύο σχέδια μαθήματος με βασικό διδακτικό στόχο την καλλιέργεια συγκεκριμένων ήπιων δεξιοτήτων. Τα γνωστικά αντικείμενα που επιλέχθηκαν είναι τα παρακάτω:

- Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, της Β τάξης Ενιαίου Λυκείου
- Ιστορία του αρχαίου Κόσμου, της Α τάξης Ενιαίου Λυκείου.

Δεξιότητες που επιλέχθηκαν:

- συνεργασία
- λήψη απόφασης
- προφορική παρουσίαση
- ενσυναίσθηση
- κριτική και αφαιρετική σκέψη
- χρήση του προφορικού λόγου
- δημιουργικότητα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ